

EN KLAR OPFORDRING TIL REGERINGEN OG FOLKETINGETS PARTIER

VEDR. UTILSIGTEDE KONSEKVENSER AF ANBEFALINGERNE FRA EKSPERTGRUPPEN FOR FREMTIDENS BESKÆFTIGELSESIKTSATS

23.10.2024

ET BESKÆFTIGELSESSKABENDE RESKAB FORSVINDER

En af ekspertgruppens anbefalinger er at spare på de lediges ret til uddannelse ved at udsætte denne ret. I dag kan ledige deltage i uddannelsesforløb efter fem ugers ledighed, men ekspertgruppen foreslår at udvide denne venteperiode til seks måneder. Dette vil med stor sandsynlighed medføre langsigtede og negative konsekvenser for udbuddet af AMU. AMU-uddannelse er nemlig en afgørende faktor for at *øge* de lediges chancer for *varig* beskæftigelse - og for at tilpasse dem til et arbejdsmarked, der er under konstant forandring. Ifølge beskæftigelsesministeriets egne data¹ viser 6 ud af 10 undersøgelser, at uddannelsesindsatser *øger* den lediges tilknytning til arbejdsmarkedet – *uanset* køn, alder eller etnicitet.

UDDANNELSESBEREDSKABET SVÆKKES

Blandt de utilsigtede konsekvenser af ekspertgruppens anbefalinger er også effekten på uddannelsesinstitutionerne. Når ledige ikke længere har samme adgang til kurser og opkvalificering, så vil uddannelsesinstitutionerne naturligvis opleve et markant fald i efterspørgslen på disse kurser. For at tilpasse sig vil uddannelsesinstitutionerne blive nødt til at skære ned på udbuddet af kurser og uddannelsesforløb – og dermed begrænse adgangen *for alle*, ikke kun de ledige. Resultatet bliver derfor færre kurser og færre muligheder for efteruddannelse til en arbejdsstyrke, der skal ruste sig til fremtidens krav og en grøn omstilling.

ØGEDE REKRUTTERINGSUDFORDRINGER FOR BESTEMTE BRANCHER

Hvis ekspertgruppens anbefalinger ikke balancerer mellem aktivering, opkvalificering og den enkelte lediges behov, kan det skabe en situation, hvor arbejdsstyrken ikke er rustet til at imødekomme arbejdsmarkedets krav. Dette vil sætte virksomheder under pres og forstærke rekrutteringsudfordringerne, især i brancher med behov for specialiseret arbejdskraft. De første brancher som vil blive ramt, fordi de i høj grad rekrutterer direkte fra ledighedskøen og anvender 6 ugers selvvalgt uddannelse, er personbefordringsbranchen, den grønne branche og store dele af industrien.

ØGET GEOGRAFISK UBALANCE

Frisættelsen af kommunerne i forhold til beskæftigelsesindsatsen vil *uundgåeligt* medføre betydelige forskelle i, hvordan ledige hjælpes tilbage på arbejdsmarkedet, fordi kommunerne vil

¹ Beskæftigelsesministeriet & Metrica (2020): [Litteraturreview og metaanalyse om uddannelsesindsatser for arbejdsmarkedsparede ledige](#). Se også: VIVE, Børne- og Undervisningsministeriet og Pension Danmark (2022): [Effekter af brugen af efteruddannelse for ledige – Analyser for Kommissionen for andengenerationsreformer](#).

få friere rammer til at tilpasse og prioritere deres beskæftigelsesindsats. Denne "frisættelse" vil skabe store variationer i beskæftigelsesindsatsen på tværs af landet. Nogle kommuner vil have flere midler og politisk vilje til at investere i beskæftigelsesindsatsen, herunder opkvalificering, virksomhedsrettede indsatser og støtte til udsatte grupper. Andre kommuner, især dem med stramme budgetter, kan være tvunget til at fokusere på kortsigtede løsninger og minimal støtte.

Samlet set vil "frisættelsen" af kommunerne medføre en betydelig variation i, hvordan beskæftigelsesindsatsen tilrettelægges og gennemføres. Resultatet kan blive, at der opstår store forskelle i mulighederne for ledige alt efter, hvilken kommune de bor i. Dette skaber ulighed og forværrer de allerede eksisterende regionale forskelle på arbejdsmarkedet.

ET MANGLENDE REGIONALT PERSPEKTIV

Arbejdsmarkedet standser *ikke* ved kommunegrænsen! Og anbefalingerne om kommunal selvbestemmelse i organisering af beskæftigelsesindsatsen vil uafværgeligt føre til et alt for snævert og lokalt perspektiv, der ikke matcher de *regionale* arbejdsmarkedets behov.

Udfordringen er naturligvis, at kommunale indsatser er geografisk begrænsede – og at de ikke har blik for arbejdsstyrkens mobilitet og bevægelsen af kvalifikationer på de regionale og nationale arbejdsmarkeder. For eksempel har størstedelen af medarbejderne på Siemens fabrikker i Aalborg bopæl i andre kommuner end Aalborg. Kommunegrænser er simpelthen *ikke* en naturlig demarkation for et arbejdsmarked – og der vil derfor opstå *akutte* behov for tværkommunale strategier og indsatser.

Man kan også frygte, at nedlæggelsen af de Regionale Arbejdsmarkedsråd vil få store konsekvenser for koordineringen af beskæftigelsesindsatsen. Med rådene forsvinder også det paritetiske samarbejde og koordineringen mellem beskæftigelsesaktører og VEU-udbydere – og samtidig mister man muligheden for at "styre" eller "målrette" indsatsen mod områder med særlig mangel på arbejdskraft – og i retning af kompetencer som i særlig grad efterspørges.

I en tid med rekrutteringskrise, hvor arbejdsgivere mangler kvalificeret arbejdskraft, så virker det i det hele taget temmelig kontraproduktivt at nedprioritere arbejdsstyrkens kompetenceudvikling. Der kan være en kortsigtet økonomisk gevinst ved udsættelsen, men de langsigtede økonomiske, sociale og samfundsmæssige konsekvenser kan næppe retfærdiggøre dette valg.

OPFORDRING

Vi opfordrer på det kraftigste regeringen til ikke at gennemføre de dele af ekspertgruppens anbefalinger, som vil få negative konsekvenser for danske virksomheder og arbejdstagere. Det er afgørende for Danmarks fremtidige vækst og velfærd, at arbejdsstyrkens kompetenceudvikling prioriteres højt. Vi opfordrer også Folketingets partier til at tage ansvar og sikre, at beskæftigelsesindsatsen fortsat understøtter både virksomhedernes behov for kvalificeret arbejdskraft og de lediges muligheder for at blive en del af arbejdsmarkedet.